

*King Lear
(Het Trojaanse Paard)
Foto's
Herman Sorgeloos*

tekst aan hem voorgijgegaan, of heeft hij te veel tijd in interne ruzies met zijn gezelschap gestoken, of heeft hij zijn repetitietijd niet met de elementaire vakkundige planning kunnen ordenen. Het is niet de eerste keer dat een Vlaams regisseur zowat halverwege Shakespeare afknapt. De optie om alles te verschrallen tot een stripverhaal is onproductief gebleken. De castratie gepleegd op tekst en op acteur heeft geen meerwaarde opgeleverd. De verhouding prijs/kwaliteit (de prijs zijnde de vijf uur die het publiek er moet instoppen) valt in het nadeel van het tweede lid uit. Niemand die het eerste deel gezien heeft, kan ontkennen dat Decorte een heel persoonlijke, boeiende visie op theater heeft. De vraag blijft of de grote, complexe stukken, zoals een *Lear*, niet buiten zijn bereik liggen. In minder ambitieuze projecten kan hij ons nog verbluffen. Maar zijn obsessief gevecht met teksten valt in zijn nadeel uit. Zijn laatste artistiek succes was *De Hamletmachine* maar daar was de tekst onbeduidend (de lezer zal noteren dat ik geen groot Müllerbewonderaar ben) zodat daar alles kon. In die fantasie van het opvullen van een centrale leegte (een tekst vol uitroepstekens en drie puntjes) kan Decorte zich laten gelden. Maar een complexe, dialectische Shakespeare laat zich niet

zo makkelijk in de hoek drummen. De toekomst ziet er meteen niet erg schitterend uit: Decorte belooft een Tsjechov, maar wie verlangt er naar om Bea Rouffart te horen jengelen in *Oom Vanja* (liefst in de hoofdrol)?

Het lijkt me dat Decorte dringend toe is aan bezinning. De vraag moet gesteld of zijn haat-liefde tot het medium hem er niet toe drijft precies die elementen verder te radicaliseren die zijn toneelactiviteit in een uitzichtloos straatje doen belanden. De perspectieven die hij met *Cymbeline* en *Maria Magdalena* opende, waren

veelbelovend. Vanuit *Maria Magdalena* leidt er geen noodzakelijke weg naar de dorheid van *Lear*. Iedereen weet dat Decorte Gosch bewondert, en precies deze Duitse regisseur toonde met *Der Menschenfeind* aan welke andere, rijkere mogelijkheden er in een hedendaagse aanpak van het theatermedium verscholen zitten. Of Decorte zich al dan niet wegijfert in de marginaliteit, hangt dus volledig van hemzelf af. Zo gezien wordt de Tsjechov-opvoering van kapitaal belang.

Johan Thielemans

Een concrete King Lear Die tintelende verwarring

Hoe komt een voorstelling van Jan Decorte op mij af? Wat flitst er — weken na die voorstelling — door mijn hoofd bij de onverwachte vraag iets over *King Lear* te schrijven? Negentien indrukken. Aan de oppervlakte.

1. Acteurs tekenen zich met een vaste en roekeloze hand. Niet het ronde, gepolijste, afgeborstelde en genuanceerde karakter (maar de steeds zo doorzichtige rol). Wel een schijnbaar vlak karakter, uitgezuiverd, geabstraheerd haast, zoals mensen in 't café op mij overkomen wanneer ik ze langer dan één minuut aandachtig bekijk. De korst is ruw en wat eronder zit heb ik zelf maar uit te zoeken.

2. *Kent: patriottisch, braaf, deugdzaam, dom ogend maar slim handelend, hardnekkig principieel, maar ook: gevoelig, Kent komt niet door een of ander procédé tot leven, tenzij dan door de totale aanwezigheid van Guy Dermul. Zijn 'ongeschooldheid' is zijn kracht: het plezier van te kijken naar een acteur.*

3. Ik voel dat elke actie zin heeft, niet voor het publiek maar voor de acteurs op de scène. Er gebeurt nooit niets bij Decorte, al lijkt het voor de toeschouwer die aan geëxploiteerde zinggeving gewend geraakt is, dikwijls net omgekeerd. Als in *King Lear* dan toch al eens naar de andere kant overgehield wordt, dan wordt het buiten verhoudingen on-zinnig en blijft het mij verrukken. Zie Gloucester en zijn saxofoon; zie de Engelse vlag als slotbeeld.

4. *Ludo Hellinx heeft een bordje Cornwall + Albany om de nek hangen. Als er slechts een van beiden op de scène staat, wordt er een stuk zwarte tape over de andere naam geplakt. Grappig. Als Cornwall dood is, wordt er een kruis overgeplakt. Zeer grappig.*

5. Bij elk personage, bij elke situatie voel ik me aangetrokken en afgestoten, niets ligt mij goed en altijd is er iets vertrouwd.

6. *Edmund: vals, onderdanig, bangelijk en onnozel. Hij trekkebeent alsof*

zijn pak hem twee maten te klein zit, hulpeloos alsof alle last van de wereld op zijn frêle schouders rust. Miezerig en laf, en door zijn gewrongenheid of sluwheid raakt hij me toch.

7. Er wordt stil gesproken, met de rug naar het publiek geacteerd, in het halfduister, slecht gearticuleerd. Het verplicht me de realiteit van de scène te aanvaarden en mijn eigen verwachtingspatronen af te breken. Ik mis een dialoog in het begin, brokken van Lears monoloog in de storm ontgaan me: ik wéét dat het een 'belangrijke' passage is, maar mijn voorstelling lijdt er niet wezenlijk onder. Ik blijf kijken, vanop een afstand en toch zeer betrokken. Het boeit me meer dan wanneer elk woord me zorgvuldig in de oren geluid wordt.

8. *Lear gaat weg van Goneril, maar komt nog even terug om haar een verwijt naar het hoofd te slingeren. Gaat weer weg, komt weer terug. Weg. Terug. Enzoverder. Niet weg willen maar koppig weggààn. Aan- en afdraven bij een pijnlijk afscheid.*

9. Ik zie mensen acteren, zonder pathetiek of enige verhevenheid, simpel en vooral: kwetsbaar. Guy Dermul, Bea Rouffart (als Cordelia), Jean-Pierre Maes, Johan Heestermans, Sigrid Vinks, Johan Daenen.

10. *De twee broers tesamen. Edgar in een voortvarend groen kostuum, een en al zelfvertrouwen, die zich amuseert met de jongere Edmund te plagen en voor de gek te houden. Hier staat niet goed tegenover kwaad, maar, verwaandheid tegenover wraak.*

11. De spanning tussen acteur en tekst is dikwijls fascinerend. Bij Mieke Verdin als Edgar / Arme Tom is dit erg boeiend. De lijdzaamheid van Arme Toms tekst tegenover haar krachtige en franke spel; het statige of zalvende van Edgars woorden tegenover haar brute présence. Mieke Verdin verbergt zich niet en houdt zich voldoende ver weg van een 'personage', zodat de tekst als een zelfstandige realiteit op ons afkomt. De spanning die daaruit voortkomt, is